

Texture-Oriented Translation of Conceptual Metaphors in Wrestling Reports

Ebrahim Ezzati Larsari ¹, Hamid Ghasemi ¹, Behnam Asheghi ^{*2}

Payame Noor University, Tehran, Iran ¹; Guilan University, Rasht, Iran ²

Abstract The present research investigated the reports of wrestling reporters to present a specific model for translating conceptual metaphors. This study was qualitative and corpus-based. To this end, 20 reports from the World Wrestling Cup series in 2022 were randomly selected and analyzed through linguistic-based content analysis. The analysis showed that metaphors constituted more than 8% of the reports on average. Therefore, the most frequent metaphorical sentences in these reports were identified and finally, a specific context-oriented translation model for conceptual metaphors was developed for wrestling sports reports. Considering the importance of accurate translation to find the most relevant concept in the target language, and also considering that many researchers regard metaphor translation as the most challenging problem of translation, the specific context-oriented translation model for conceptual metaphors was designed and introduced for sports reports, especially wrestling.

Keywords: *Context-Oriented Translation; Conceptual Metaphor; Sports Reporters; Linguistics*

1. Introduction

It is commonly claimed that sports and physical activities are an inseparable part of human life all over the world, and that neglecting them causes various diseases and serious problems for humans (Ezzati & Asheghi, 2017). Therefore, promoting sports is inevitable and one of the ways to do so is to use the media. Given the facilities they have, the media can help in this matter by broadcasting live sports competitions and spreading the culture of sports. More specifically, mass media increases the interest in sports, and this interest increases the attention of the mass media for extensive coverage of sports (Edim, 2016). Meanwhile, the presenter or announcer plays the role of a communicator, as one of the key factors of the media. For this purpose, knowledge and familiarity with the factors and indicators of speaking can help to elucidate this issue more meticulously (Ghasemi et al., 2017).

Please cite this paper as follows:

Ezzati Larsari, E., Ghasemi, H., & Asheghi, B. (2023). Texture-oriented translation of conceptual metaphors in wrestling reports. *Language and Translation Studies*, 56(3), 61-101. <https://doi.org/10.22067/lts.2023.83433.1204>

One of these indicators is how metaphors and knowledge of linguistics are used to make the report or performance more attractive and smarter so that it can double its audience (Ezzati & Ashaghi, 2023). However, translating these terms into other languages, at times, may cause confusion and mistakes in the target language. More specifically, the main problem is the variety of specific terms and metaphors in sports, posing numerous challenges for us to translate them accurately and correctly. Sometimes these reports are recorded from the countries that have a style and position in that sport, and in these cases, the images contain the reports of the presenters and experts of the source country. In many instances, the program makers of the target country try to translate the report. Therefore, they use the reports of the experts of the country of origin for their audience, such as football in England, basketball and baseball in America, cricket in India and Pakistan, and skiing in Austria. Wrestling is also considered a national sport of Iran. Iran's wrestling team ranks among the world's elite in both the world championship and the Olympic Games. This is not an exception to this rule, and the reports of our wrestling presenters and experts are used in different countries. Hence, the translation of these reports and expert opinions is especially important, and the usage of metaphors and specialized words makes translation difficult for the reporters of the target country.

2. Methods

The current research is corpus-based and uses cognitive linguistics and content analysis to examine the extent of metaphor usage in wrestling reporters' reports. Content analysis was also employed for quantifying and assessing the identified symbols. It is worth noting that this method is often used in the analysis of printed and non-printed texts and sources. Moreover, articles, texts or discourses can be analyzed and classified by this method as well (Tahmasian, 2016). To achieve this goal, a sample of 20 matches from the series of the World Wrestling Cup held on December 10th and 11th, 2022 in the United States and broadcasted through the national media, was randomly selected and recorded. The recorded matches were then transcribed and analyzed linguistically. After that, one of the most frequently-used sentences of reporters was analyzed by Ezzati's (2022) context-based translation model. Finally, a specific model of conceptual metaphors used in wrestling reports was introduced.

3. Results

After listening to the reports, as most wrestling lovers know, one of the most used sentences is a metaphor and is repeated by our reporters in such a way that it becomes a memorable and epic sentence. The sentence is "May your mother's milk and your father's bread be halal" and since this sentence can confuse the listener when translated into other languages, we have analyzed this statement using Ezzati's (2022) context-based translation model. This context-based translation model is designed based on three factors: usage, image and constituents. *Usage* refers to the topics and themes that are the general purpose of the sentence. Sentences are

produced based on referring to topics such as love and hate, happiness and sadness, music, dreams, food, travel, family, job, sports and other personal or social and cultural topics. *Image* represents a picture that the sentence displays either in a fixed or moving form. In fact, the moving or fixed nature of the image of the sentence is determined based on the nature of its verb.

The verb of the sentence determines whether the visual space of the sentence is moving or static. If the verb denotes an action (movement) such as “running and jumping”, a process (change of state) such as “dying”, or a combination of both (action-process) such as “killing”, then the visual space of the sentence is moving. But if the verb only refers to a state without movement and change, such as “being hot or cold”, then the visual space of the sentence is fixed and static. Besides, there are other factors that affect the visual space of the sentence, such as the nature of the space and time of the sentence, which determine when and where the conversation takes place, who the participants are, and what their relationship is with each other. The context and style of the discourse also matter; whether it is formal or informal. The constituent elements of the context refer to the constituent elements of the sentence, in which the verb is the head. Based on this, the translation of the metaphorical sentence “Shir-e maadar naan-e pedar Halalat baad!” seems like a literal translation that follows Persian structural rules. It should be noted that this metaphor is used to express admiration, gratitude and encouragement for an athlete who is defeating his opponent or has achieved a remarkable victory over his opponent. According to the analysis of the source language sentence and its translation into the target language, a possible translation for this metaphor is:

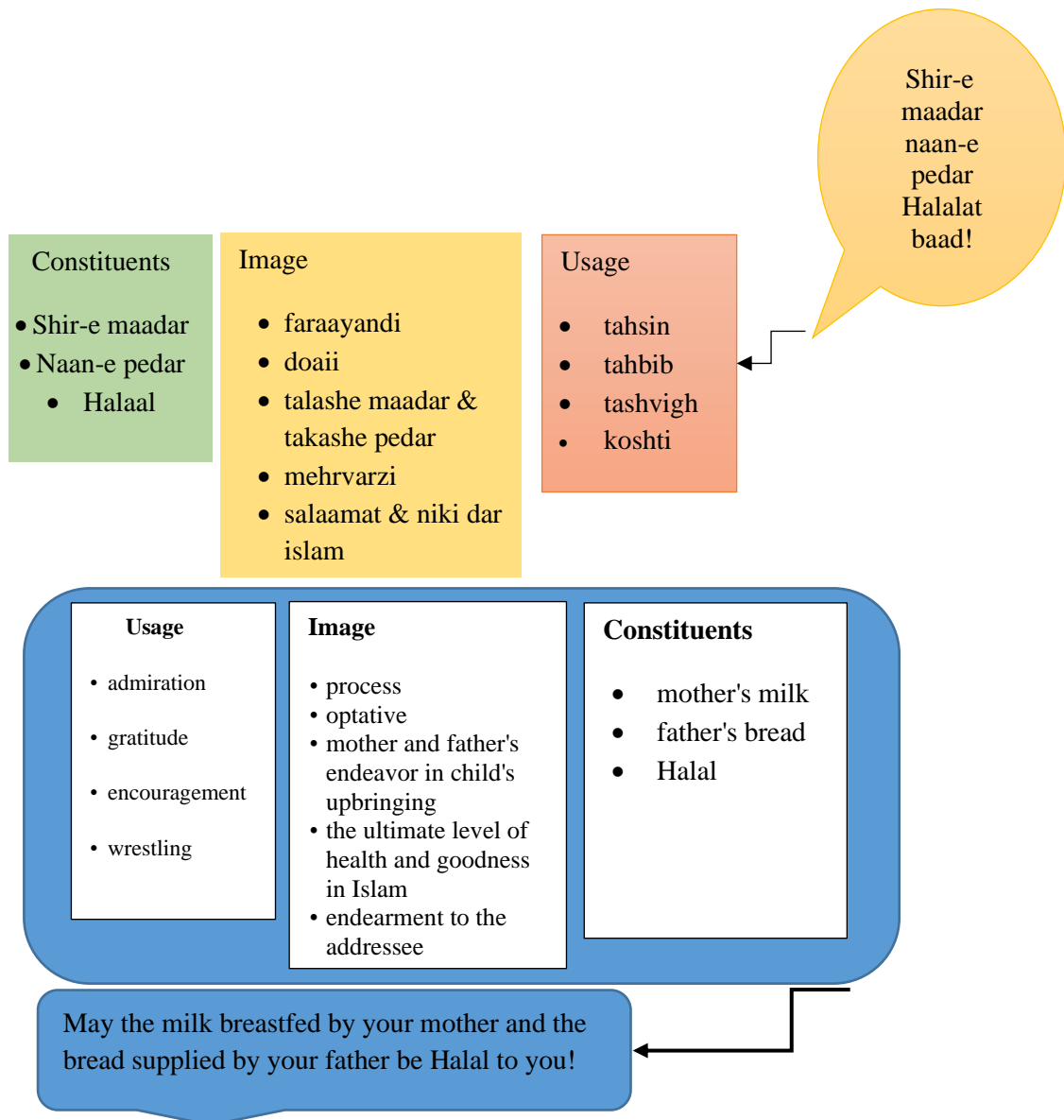
- A) May your mother’s milk and father’s bread be Halal to you!
- B) May the milk breastfed by your mother and the bread supplied by your father be Halal to you!

The first translation (A) captures the contextual features of usage, such as admiration, gratitude and encouragement in the sport of wrestling. Regarding the features of the image and visual space, it should be noted that features such as process, optative and gratitude to the addressee, as well as the ultimate state of health and well-being in Islam with the mention of the word Halal have been incorporated in the translation. However, the features of mother and father’s efforts in raising children are not evident in the translation. That is to say, although the given translation has the necessary accuracy in terms of the characteristics of the constituent elements such as mother’s milk, father’s bread and Halal, the second translation (B) not only retains the features mentioned for the translation (A) but also provides such a translation as:

“...the milk breastfed by your mother and the bread supplied by your father...”

First, by using a passive structure, it brings the phrase “mother’s milk” to the front of the sentence in order to emphasize its prominence in child nutrition and

growth as well as the mother's effort and sweet burden in child care. Then it shows the effort of the father in the education and growth of the child with the same passive structure in such a way that translation B combines the elements of milk and bread with verbs such as breastfeed and supply, respectively. This is done not only to point out the importance of the mother's milk which is not milk powder or other types of milk, but also the mother's lifeblood that she gives to her child. On the other hand, it is important that the goal of every family-friendly father's wish is to supply whatever the family needs. Therefore, the word supply, not the words prepare or provide, has been used in translation B to indicate and express the father's valuable mission. Moreover, it has given the translation a special effect on the source language, so that the meaning of the speaker's intention in saying "Shir-e maadar naan-e pedar Halalat baad!" has been considered and confirmed so accurately that a specific model for translating conceptual metaphors in wrestling reports has been introduced as follows:

Figure 1. Context-based Model of Translation for Sport Metaphors and Expressions

4. Discussion and Conclusion

Translation is of significance since it allows us to access and appreciate many arts, civilizations and sciences that would have otherwise remained unknown or lost. The main challenge in translation is finding a comprehensive and standard translation

method for the whole text, but the most difficult task is translating metaphors, that are symbolic and ironic. A metaphor can be singular, that is, a single word, or it can be more than one expanded word; such as an idiom, sentence, proverb, allegory or a completely imaginative and mind-made text (Sajadi & Rostami, 2013).

Wrestling is part of the intangible heritage of Iranian society and forms a type of identity and social cohesion (Thompson, 2017). Indeed, sport is a cultural structure that reveals the concept of anthropology and a certain epistemology about humans (Khosravi et al., 2021). Since Iran has always been among the contenders and champions in the sport of wrestling and has its own style in this field, there is a possibility that other countries will use the report and analysis of Iranian reporters too. This is because of the heroic nature of wrestling and the art of reporters in optimizing and beautifying these reports, and based on the content analysis carried out in this research, almost 8% of conceptual metaphors have been used in each report. Considering the significance of accurate translation in order to obtain the most relevant meaning in the target language, a specific context-based translation model was designed for use in translating conceptual metaphors used in sports and its reports. It is hoped that by employing this model, the best and most relevant translation of the conceptual metaphors in sports will be achieved.

ترجمه بافت‌محور استعاره‌های مفهومی در گزارش‌های کشتی

ابراهیم عزتی لاسری^۱؛ حمید قاسمی^۱؛ بهنام عاشقی^{۲*}^۱ دانشگاه پیام‌نور تهران، ایران؛ ^۲ دانشگاه گیلان، رشت، ایران

چکیده پژوهش حاضر به بررسی گزارش‌های گزارشگران کشتی به‌منظور ارائه مدل اختصاصی ترجمه استعاره‌های مفهومی پرداخته است. روش تحقیق این پژوهش به‌صورت کیفی و پیکره‌بنیاد است؛ به این منظور تعداد ۲۰ گزارش از مجموعه مسابقه‌های جام جهانی کشتی در سال ۲۰۲۲ به‌صورت تصادفی انتخاب و از طریق تحلیل محتوای مبتنی بر زبان‌شناختی تحلیل شد. تحلیل‌ها نشان داد که استعاره‌ها به‌صورت میانگین بیش از ۸ درصد گزارش‌ها را تشکیل داده است. از این رو، پُرکاربردترین جمله استعاری این گزارش‌ها شناسایی و در نهایت مدل ترجمه بافت‌محور اختصاصی استعاره‌های مفهومی استفاده‌شده در گزارش‌های کشتی طراحی شد؛ بنابراین با توجه به اهمیت ترجمه درست برای یافتن مرتبط‌ترین مفهوم در زبان مقصد و همچنین با توجه به اینکه پژوهشگران بسیاری مهم‌ترین مشکل ترجمه را ترجمه استعاره‌ها می‌دانند مدل اختصاصی ترجمه بافت‌محور برای ترجمه استعاره‌های مفهومی به کار برده شده در گزارش‌های ورزشی خصوصاً کشتی طراحی و معرفی گردید.

کلیدواژه‌ها: ترجمه بافت‌محور؛ استعاره مفهومی؛ گزارشگران ورزشی؛ زبان‌شناسی

۱. مقدمه

ورزش و به‌طور کلی فعالیت جسمانی در سراسر جهان، بخشی جدانشدنی از زندگی انسان‌ها شده است، به‌طوری‌که غفلت از آن موجب بروز انواع بیماری‌ها و مشکلات جدی برای انسان می‌شود (عاشقی، ۱۳۹۷). ورزش به‌عنوان ابزاری چندبُعدی با تأثیر بسیار زیاد، نقش پراهمیتی در اقتصاد کشور، سلامتی افراد، اوقات فراغت، آموزش و پرورش، خصوصاً به‌عنوان آموزه‌ای

دینی و ایجادکننده روابط اجتماعی بین افراد جامعه در پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها و مفسد اجتماعی و اخلاقی دارد (سجادی و همکاران، ۱۳۹۲). در قرن بیستم ورزش به یکی از بزرگ‌ترین پدیده‌های اجتماعی در جهان تبدیل گشت که نقش بسیار مهمی در زندگی انسان‌ها و جامعه اطراف آنها دارد و به‌عنوان قسمت مهمی از نیازهای ساختاری انسان باید مورد توجه افراد جامعه و سازمان‌ها قرار گیرد (فرجی و پورسلطانی، ۱۳۹۰)؛ بنابراین ترویج ورزش اجتناب‌ناپذیر بوده و یکی از راه‌های آن استفاده از رسانه است. رسانه‌ها با توجه به امکاناتی که دارند از طریق پخش زنده مسابقات ورزشی با اشاعه فرهنگ ورزش می‌توانند در این امر یاری‌رسان باشند. با توجه به تأثیر ورزش بر ابعاد مختلف زندگی شخصی و اجتماعی، اهمیت توسعه آن در سطح ملی و نقش رسانه‌ها در این زمینه، ضروری است با شناسایی نقش رسانه‌ها در توسعه ورزش برنامه‌های مناسبی را تهیه کرد (آفید^۱، ۲۰۱۶). رسانه‌های جمعی باعث افزایش علاقه به ورزش می‌شوند و علاقه مخاطبان، توجه رسانه‌های جمعی را برای پوشش گسترده ورزش افزایش می‌دهد (ادیم^۲، ۲۰۱۶).

مجری یا گوینده به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی رسانه، نقش ارتباط‌دهنده را ایفا می‌کند. به همین منظور شناخت و آشنایی با عوامل و شاخص‌های گویندگی می‌تواند به این امر کمک شایانی کند (قاسمی، تجاری و کشکر، ۱۳۹۷). یکی از این شاخص‌ها استفاده از استعاره‌ها و دانستن علم زبان‌شناسی برای زیباتر کردن گزارش یا اجرا بوده تا بتواند مخاطبان خود را بیشتر نماید (عزتی و عاشقی، ۱۴۰۲).

به عقیده زبان‌شناسان شناختی، بهترین راه برای شناخت مفاهیم کاربردی انسان‌ها، مفاهیم ملموس است، بدین معنی که مفهومی ملموس، مبنایی برای درک شیئی انتزاعی قرار گیرد. از این پدیده با عنوان «استعاره مفهومی»^۳ یاد می‌شود. استعاره مفهومی عبارت است از فهم یک حوزه مفهومی بر حسب حوزه مفهومی دیگر؛ به این ترتیب که یک امر انتزاعی یا کمتر شناخته

---

1. Afid

2. Edim

3. conceptual metaphor

شده، بر اساس یک امر شناخته‌شده‌تر درک می‌شود. حوزه ملموس‌تر حوزه مبدأ^۱ و حوزه انتزاعی‌تر، حوزه مقصد^۲ نام دارد. آنچه در استعاره مفهومی رخ می‌دهد، نگاشت^۳ دو حوزه است (طهماسبی بیرگانی، ۱۳۹۳). اما بعضاً ترجمه این اصطلاحات به زبان‌های دیگر، به علت ترجمه مبهم می‌تواند باعث اشتباه در فهم مطلب اصلی شود (عزتی، ۱۴۰۱). ترجمه فرآیند پیچیده‌ای است که شامل انتقال معنا از زبانی به زبان دیگر است. بسیار مهم است که ترجمه‌ها دقیق و واضح باشند، زیرا هرگونه اشتباه یا تفسیر نادرست می‌تواند عواقب قابل توجهی داشته باشد (امامی و معین ۲۰۲۱).

مسئله اصلی وجود اصطلاحات و استعارات مختلف خاص در ورزش است که باعث می‌شود جهت ترجمه دقیق و صحیح آنها با چالش‌های زیادی مواجه شویم. ارزیابی کیفیت در ترجمه نقش حیاتی در حصول اطمینان از مطابقت ترجمه نهایی با ویژگی‌های استاندارد ترجمه یکی از دغدغه‌ها و چالش‌های علم ترجمه امروزی است. اگر در توضیح ویژگی‌های استاندارد در ترجمه به اصولی همچون دقت^۴، وضوح^۵ و کیفیت کلی متن ترجمه‌شده اشاره شود، باید جهت نائل آمدن به چنین اصولی به تجزیه و تحلیل نظام‌مند و عینی از جنبه‌های مختلف زبانی^۶، فرهنگی^۷، کارایی^۸ ترجمه دست یابید. به‌طور مبسوط باید در ترجمه به سه اصل «دقت زبانی»، «انطباق فرهنگی»^۹ و «سازگاری اصطلاحات»^{۱۰} تأکید مؤکد داشت (تورسونوویچ^{۱۱}، ۲۰۲۲).

درخصوص سازگاری فرهنگی می‌توان اذعان داشت که ترجمه‌ها باید از نظر فرهنگی حساس بوده و با فرهنگ هدف منطبق شوند. این شامل در نظر گرفتن ظرایف فرهنگی

-
1. source
  2. target
  3. mapping
  4. accuracy
  5. clarity
  6. linguistic
  7. cultural
  8. efficiency
  9. cultural adaptation
  10. terminology consistency
  11. Tursunovich

اصطلاحات و تعبیراتی است که ممکن است نیاز به انطباق یا توضیح داشته باشند. بدین منظور، مترجمان باید درک عمیقی از فرهنگ منبع و فرهنگ مقصد داشته باشند تا از ترجمه‌های دقیق و فرهنگی مناسب اطمینان حاصل کنند. فرهنگ نقش مهمی در ترجمه ایفا می‌کند؛ زیرا هر زبانی بیان فرهنگی منحصر به فرد و تفاوت‌های ظریف زبانی خود را دارد که به راحتی قابل ترجمه نیستند. نادیده گرفتن تفاوت‌های فرهنگی می‌تواند منجر به از بین رفتن معنی در ترجمه شود و باعث سردرگمی خوانندگان یا شنوندگان شود (پریماساری و ویدودو، ۲۰۲۱).

باید توجه داشت که عموماً همه کشورهای پخش زنده مسابقات ورزشی خود را یا از شرکت‌های بین‌المللی که حق پخش مسابقات را خریداری کرده‌اند، پخش می‌کنند که قاعدتاً به صورت خام و بدون گزارش برای کشور مقصد ارسال می‌گردد و یا اینکه به صورت ضبط گزارش از کشورهای صاحب سبک و جایگاه در آن ورزش، که در این مواقع تصاویر حاوی گزارش مجریان و کارشناسان کشور مبدأ است (اسکلس، درمیت و هاینس، ۲۰۲۰). در خیلی از مواقع برنامه‌سازان کشور مقصد سعی در ترجمه و استفاده از گزارش کارشناسان کشور مبدأ برای مخاطبان خود می‌کنند مانند (فوتبال در انگلستان، بسکتبال و بیس‌بال در آمریکا، کریکت در هند و پاکستان و اسکی در اتریش)، کشتی نیز با توجه به اینکه ورزش ملی کشور ایران به حساب می‌آید و همواره کشتی ایران در جایگاه‌های برتر قهرمانی جهان و المپیک قرار دارد از این قاعده مستثنا نبوده و گزارش مجریان و کارشناسان کشتی ما در کشورهای مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ بنابراین ترجمه این گزارش‌ها و کارشناسی‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و به کار بردن استعاره‌ها و واژه‌های تخصصی کار را برای ترجمه گزارشگران کشور مقصد سخت می‌کند. خبرنگاران ورزشی اغلب از اصطلاحات و تعبیرات مربوط به ورزش استفاده می‌کنند تا به گزارش خود رنگ و هیجان بیفزایند، ترجمه این اصطلاحات به زبانی دیگر در عین حفظ معنای مورد نظر و انرژی گفتار اصلی می‌تواند چالش برانگیز باشد. ترجمه اصطلاحات ورزشی مستلزم درک عمیق زبان، ورزش و فرهنگی است که در آن اصطلاحات استفاده می‌شود. یک مترجم ورزشی باتجربه باید با هر دو زبان مبدأ و مقصد آشنا باشد و

1. Premasari & Widodo
2. Scelles, Dermitt, & Haynes

دانش عمیقی از زمینه ورزشی و فرهنگی داشته باشد تا مطمئن شود که می‌تواند معنای مورد نظر را به درستی منتقل کند (آندروسیاک^۱، ۲۰۲۳).

نظر به اهمیت رسانه به عنوان عرصه یک گفتمان^۲، باید خاطر نشان کرد که گفتمان به کاربران خود منبعی بسیار غنی از گزینه‌ها ارائه می‌کند که آنها را قادر می‌سازد به منظور منتقل کردن معنا، متن یا سخن را تولید کنند (هالیدی و متیسن، ۲۰۰۴)^۳. از دیدگاه هالیدی (۲۰۰۴)، گفتمان دربرگیرنده نشانه‌های زبان‌شناسانه^۴ (گفتاری^۵ - نوشتاری^۶) و غیر زبان‌شناسانه^۷ (رفتاری^۸ - روانی^۹) است که نه تنها زبان، بلکه کل حوزه انسان را در برمی‌گیرد؛ لذا تحلیل گفتمان و متن به شاخه‌ای از زبان‌شناسی جدید اطلاق می‌شود که هدف آن توصیف کلام پیوسته معنی‌دار بالاتر از جمله است. امروزه پی بردن به مفاهیم نهفته در آثار ادبی و نحوه گفتار و کلام به روش‌های گوناگونی در قالب الگوهای مختلفی انجام می‌شود (عزتی و عاشقی، ۱۳۹۸).

ترجمه فرایندی است که طی آن پیامی از زبان مرجع به زبان هدف قابل انتقال می‌شود. این فرایند، نیازمند رعایت قواعد و اصول خاص خود است (پشندی، خاقانی زاده و عبادی، ۱۳۸۸). توجه به این نکته مهم است که ترجمه‌های تحت‌اللفظی ممکن است همیشه معنای دقیق مورد نظر یک اصطلاح را بیان نکنند؛ بنابراین گاهی اوقات ممکن است انطباق یا توضیح لازم باشد. در واقع، همه اصطلاحات ورزشی ترجمه مستقیم ندارند، بنابراین مهم است که خلأ باشیم و بیان را متناسب با زبان و فرهنگ مقصد تطبیق دهیم. در برخی موارد، ممکن است لازم باشد که یک اصطلاح به طور کامل بازنویسی شود تا معنای آن درک گردد. نکته دیگر این است که زبان ورزشی اغلب پرشور و احساسی است؛ بنابراین مهم است که انرژی زبان را در ترجمه

-
1. Andrusiak
  2. discourse
  3. Holliday & Matthessen
  4. linguistic semiotics
  5. spoken
  6. written
  7. non-linguistic
  8. behavioral
  9. psychological

خود جذب کنیم و از کلماتی استفاده کنیم که هیجان و شدت ورزش را بیان کند (ناصر، ۲۰۲۲).

زبان‌شناسان و مترجمان همچنان در بحث ترجمه دقیق بعضی از مطالب دچار مشکل می‌شوند. البته دلیل آن نیز مشخص است وجود خرده‌فرهنگ‌ها و کاربرد استعاره‌ها در افراد مختلف جامعه، سلیقه و سطح اجتماعی افراد می‌تواند در نوع ترجمه افراد از متون زبان مبدأ تفاوت ایجاد کند (عزتی، ۱۴۰۱).

نظریه زبانی غالب، بر روابط دستوری در جمله و نحو تأکید می‌کند (عزتی، ۱۴۰۱). حتی در دستور جهانی، چامسکی^۱ نحو را خودکفا و مستقل از معنا می‌داند و بحث درباره معنا را در حاشیه قرار می‌دهد (چامسکی، ۱۹۶۵). نظریه زبانی به بافت توجهی نمی‌کند و جمله منفرد را که گوینده در محیط زبان آرمانی تولید می‌گردد و شنونده درک می‌کند را مبنای مطالعه قرار می‌دهد. حس برگرفته از یک پاره‌گفتار^۲ یا جمله، تأثیری است که آن جمله متناسب با میزان تجربه ادراکی شنونده یا خواننده بر رفتار و نوع نگرش او دارد. در این نوع ترجمه، فضا و زمان گفتمان، حالات شرکت‌کنندگان، حجم و ابعاد صحنه اتفاقات همه به صورت تصاویری ثابت و متحرک در نظر گرفته می‌شود تا درکی شفاف و متعهد به بافت متن زبان مبدأ به خواننده یا شنونده زبان مقصد ارائه دهد. چنین ترجمه‌ای دارای ویژگی‌های «روایی»^۳ و «پایایی»^۴ و به اصطلاح «معیار»^۵ است. روایی یعنی ثبات و یکسانی در تأثیر برگرفته از جمله اصلی زبان مبدأ و جمله ترجمه‌شده آن به زبان مقصد. یعنی مترجم متناسب با بافت زبان مقصد، معنای جمله زبان مبدأ را با همان تأثیر و بدون اینکه در مقدار معنای اصلی دخل و تصرفی کرده باشد، به خواننده یا شنونده زبان مقصد انتقال دهد. پایایی رسیدن به دقیق‌ترین ترجمه و اجتناب از چندگانگی در تفسیر و تعبیر است. رسیدن به دقیق‌ترین ترجمه میسر نخواهد بود

-
1. Chomsky
  2. utterance
  3. validity
  4. reliability
  5. standard

مگر با در نظر گرفتن جامع تمام جنبه‌هایی که در تأویل معنا و مفهوم جمله نقش دارند (پرانوو، ۲۰۲۰؛ ناگروهو^۱، ۲۰۱۶).

با توجه به موارد مطرح‌شده، همان‌طور که بیشتر پژوهشگران نیز به آن اشاره داشته‌اند، مشکل گنگ بودن ترجمه استعاره‌ها است؛ بنابراین انجام هر پژوهشی که در راستای بر طرف نمودن مشکل گنگی ترجمه استعاره‌های مفهومی است، ضرورت داشته و می‌بایست مورد توجه قرار گیرد.

بنابراین پژوهشگران با توجه به موارد مطرح‌شده و با نظر به اینکه گزارشگران و کارشناسان ورزشی معمولاً برای زیبایی کلام و قابل فهم بودن موارد تخصصی ورزشی از استعاره‌ها و آرایه‌های ادبی استفاده می‌کنند. همچنین گنگ بودن ترجمه آنها به زبان‌های دیگر و اهمیت ترجمه درست این گزارش‌ها، به بررسی و تحلیل کلام گزارشگران کشتی و تحلیل محتوای گزارش آنها و شناسایی استعاره‌های ادبی به‌کاررفته در گزارش، با هدف ارائه مدل ترجمه بافت‌محور اختصاصی استعاره‌های مفهومی استفاده‌شده در گزارش‌های ورزشی، خصوصاً، کشتی بوده تا با استفاده از آن بتوان مشکل ترجمه نامفهوم استعاره‌های مفهومی را تا حدودی حل کنند.

۲. پیشینه پژوهش

همان‌طور که پیش‌تر نیز بدان اشاره شد، پژوهش پیشرو بر حوزه ترجمه استعاره‌های مفهومی استفاده‌شده توسط گزارشگران در گزارش‌های ورزشی متمرکز شده است و با مطالعه و مرور پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه، به مهم‌ترین آنها اشاره کرده است. شایان یادآوری است که این مرور نیز شامل مطالعات حوزه زبان‌شناسی و ترجمه‌پژوهشی است که بیشتر در حوزه ورزش مورد پژوهش قرار گرفته‌اند و در ادامه به بررسی آنان می‌پردازد.

به اعتقاد برد^۱ (۱۹۹۸) رابطه میان ورزش و استعاره رابطه‌ای است دوطرفه؛ نه تنها بسیاری از اصطلاحات ورزشی دارای ریشه استعاری هستند و بر اساس دیگر حوزه‌های فعالیت انسانی شکل گرفته‌اند، بلکه خود ورزش منبعی برای پیدایش استعاره نیز به شمار می‌آید (به نقل از باوندپور و بامشادی، ۱۳۹۹). به نظر می‌رسد همین امر موجب شده تا در حوزه زبان‌شناسی در رسانه‌های ورزشی پژوهش‌های گسترده‌ای شکل گیرد که از آن میان می‌توان برای نمونه به حسامی و مدرس خیابانی (۱۳۹۲)، عزتی و مهرابی (۱۳۹۶)، کریمی فیروزجایی یزدان‌پرست (۱۳۹۷) و عزتی و عاشقی (۱۳۹۸) همچنین برد (۱۹۹۸)، کلت^۲ (۲۰۰۲)، برگ (۲۰۱۱)، کریسنواتی^۳ (۲۰۱۴) و الزوویده و القاضو^۴ (۲۰۱۸) نام برد که در همگی آنها به اهمیت نقش زبان در ترویج ورزش از طریق رسانه اشاره داشتند از طرفی پژوهشگران بسیاری نیز به اهمیت ترجمه درست واژه‌ها و عبارت‌های مورد استفاده در ورزش و گزارش‌های ورزشی نیز اشاره داشته‌اند که از آن میان می‌توان به آندروسیاک (۲۰۲۳)، ناصر (۲۰۲۲) و تورسونوویچ (۲۰۲۲) اشاره داشت، که در ادامه به اختصار به نتایج برخی از آنها اشاره می‌شود:

حسامی و مدرس خیابانی (۱۳۹۲) با بررسی زبان‌شناختی گونه‌های حذف در گزارش‌های فوتبال سیما نشان دادند که با توجه به فراوانی و انواع حذف در گزارش‌های فوتبال نارسایی رویکرد سنتی به این مقوله نیز مشهود است.

طوسی و روشن (۱۳۹۵) به بررسی عبارات زبانی استعاری موجود در عناوین دو روزنامه پرتیراژ ورزشی پرداختند و دریافتند که استعاره‌های مورد بررسی در دسته‌بندی سه‌گانه ساختاری، هستی‌شناختی و جهت‌بندی شدند که عمده استعاره‌ها به ترتیب به دسته ساختاری و هستی‌شناختی و جهت‌بندی تعلق داشتند.

-
1. Beard
  2. Bergh
  3. Krisnawati
  4. Alzawaydeh & Alghazo

عزتی و مهرابی (۱۳۹۶) با بررسی گفتگوهای زنده در برنامه ورزشی ۹۰ به این نتیجه رسیدند که به علت قدرت بیان مجری و ارتباط کلامی بیشتر در برنامه‌های زنده تلویزیونی، می‌توان گفت تأثیر این‌گونه رسانه‌ها بسیار زیاد می‌باشند.

کریمی فیروزجایی و یزدان‌پرست (۱۳۹۷) طی پژوهشی نشان داده‌اند که تیتراها به میزان پوشیدگی و ابعاد مخفی گونه زبان بر اساس مؤلفه‌های معنایی همانند طرد و جذب و زیرشاخه‌های آنها، دربردارنده خصوصیات جامعه‌شناختی و ایدئولوژیک هستند.

عزتی و عاشقی (۱۳۹۸) در پژوهشی دریافتند که با توجه به درصد بسامدهای به‌دست‌آمده از انواع ابزارهای پیوستگی، همانندی بیشترین درصد بسامد کاربرد را به خود اختصاص داده و علائم ارتباطی میان گزاره‌های معنایی در جایگاه دوم و عبارت‌های توصیفی در جایگاه سوم قرار داشتند.

باوندپور و بامشادی (۱۳۹۹) در پژوهشی دریافتند که مهم‌ترین قلمروهای مفهومی مبدأ عبارتند از: جنگ، مسیر، متافیزیک، پدیده‌های طبیعی، حیوانات، ماشین، بازی و ورزش، ساختمان، سلامت و بیماری، هنر، نور و تاریکی، مدرسه، قدرت و سیاست، آشپزی و خوراک، دریا و فعالیت‌های دریایی، گیاهان. در کل، استعاره‌ها در عنوان‌های خبری فوتبال دارای سه کارکرد عمده‌اند: الف) جلب توجه مخاطب و ترغیب او به مطالعه و پیگیری خبر؛ ب) تسهیل بیان مفاهیم و موضوعات پیچیده و انتزاعی فوتبال به شیوه‌ای هنرمندانه و جذاب؛ پ) کمک به درک این مفاهیم از سوی مخاطب. این کارکردها در نهایت موجب تسهیل و تحکیم ارتباط میان رسانه و مخاطب می‌شوند که تأییدی است بر دیدگاه کووچش مبنی بر اینکه استعاره علاوه بر کارکرد شناختی، کارکرد ارتباطی مهمی نیز در گفتمان دارد.

شقاقی و رئیس (۱۴۰۰) با بررسی اسامی اماکن ورزشی از طریق زبان‌شناسی و مقایسه آنها با اسامی قبل از انقلاب بیان داشتند که: در پی انقلاب ۵۷ مفاهیم مذهبی مرتبط با حکومت اسلامی جایگزین مفاهیم مرتبط با حکومت شاهنشاهی و ایران باستان شده و حجم بالای نام‌های لیدئولوژیک (۸۵ درصد) بیانگر نظام‌مندی روال نام‌گذاری است. همچنین، یافته‌ها

بیانگر آن است که نام‌گذاری به‌عنوان ابزار مشروعیت‌بخشی به نظام حاکم و نیز مشروعیت‌زدایی از نظام پیشین و زدودن آثار گذشته به کار گرفته شده است. از سوی دیگر، یافته‌های این مطالعه دلالت بر آن دارد که قلمروی ورزش می‌تواند شاخصی از میزان تکثرگرایی مذهبی در یک جامعه متنوع باشد.

عزتی و عاشقی (۱۴۰۲) در پژوهشی نشان دادند که مجریان برنامه‌های ورزشی سیما با کاربرد استعاره‌های مفهومی سعی دارند تا با استفاده از استعاره‌ها مفاهیم را بهتر و شیواتر به مخاطب خود ارائه دهند.

کریسناواتی (۲۰۱۴) در پژوهشی نشان دادند که مخاطبان اخبار فوتبال خبرهای بدون استعاره را مورد توجه قرار نداده و از آنها استقبال نمی‌کنند، در مقابل اخباری که در آنها از استعاره استفاده شده بیشتر مورد استقبال قرار می‌گیرند.

الزوویده و القاضو (۲۰۱۸) در پژوهش خود به نقش مهم استعاره‌ها در تبیین عناوین خبری به مخاطب اشاره کردند و نتایج پژوهش آنها نشان داد که در زبان عربی از استعاره بیشتری استفاده می‌شود.

لیشن و همکاران^۱ (۲۰۲۲) در پژوهش خود نشان دادند که مهارت‌های کلامی و استفاده از هنر زبان‌شناختی و همچنین زبان بدن از اهمیت زیادی برخوردار هستند.

تورسونوویچ (۲۰۲۲) در پژوهش خود تأکید کرد که برای رسیدن به یک ترجمه درست و صحیح در استعاره‌ها و اصطلاحات ورزشی باید در ترجمه به سه اصل دقت زبانی، انطباق فرهنگی و سازگاری اصطلاحات توجه بیشتری نمود.

ناصر (۲۰۲۲) در پژوهشی عنوان داشتند که برای ترجمه درست اصطلاحات ورزشی می‌بایست خلاق بوده و بیان را متناسب با زبان و فرهنگ مقصد تطبیق دهیم تا به یک ترجمه صحیح و قابل قبول برسیم.

---

1. Ličen et al.

هوئی و مک‌گوان^۱ (۲۰۲۳) در پژوهشی عنوان داشتند که گزارشگران با استفاده از آرایه‌های ادبی و استعاره‌های مفهوم‌ساز توانستند سطح جدیدی از گزارشگری را به مخاطبان خود ارائه دهند.

کیلی^۲ (۲۰۲۳) در پژوهش خود نشان داد که استفاده از آرایه‌های جنگی در گزارش‌های ورزشی به مقدار زیادی کاربرد داشته که نشان‌دهنده رضایت از ارتش کشور بریتانیاست.

آندروسایاک (۲۰۲۳) در پژوهش خود نشان داد که ترجمه اصطلاحات ورزشی به زبانی دیگر می‌تواند چالش‌برانگیز باشد و مستلزم درک عمیق زبان، ورزش و فرهنگی است که در آن اصطلاحات استفاده می‌شود؛ بنابراین یک مترجم ورزشی باتجربه باید با هر دو زبان مبدأ و مقصد آشنا باشد و دانش عمیقی از زمینه ورزشی و فرهنگی داشته باشد.

با توجه به اینکه اکثر پژوهشگران به اهمیت استفاده از استعاره‌ها در بیان و همچنین استفاده گزارشگران ورزشی برای ملموس‌تر کردن واژه‌های تخصصی استفاده‌شده در ورزش، اشاره داشتند و همین‌طور اغلب پژوهشگران به مشکل ترجمه نامفهوم استعاره‌های مفهومی و همچنین توجه به بافت فرهنگی کشور مقصد به جهت ترجمه درست و قابل لمس اشاره داشتند، اما پژوهشگران کمتری به مدلی برای رفع این مشکل اشاره داشته‌اند؛ بنابراین پژوهشگران درصدد هستند با ارائه مدل اختصاصی بافت‌محور برای گزارشگران ورزشی خصوصاً گزارشگران کشتی گامی در جهت حل این مشکل بردارند.

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کیفی بوده و به‌صورت پیکره‌بنیاد و مبتنی بر زبان‌شناسی شناختی بوده و از طریق تحلیل محتوا به بررسی میزان کاربرد استعاره‌ها در گزارشگران کشتی پرداخته شد به این صورت که برای تشخیص استعاره از روش و فرآیند تشخیص استعاره گروه «پراگل‌جاز»^۳ (۲۰۰۷) استفاده شد که روشی نظام‌مند برای تشخیص عبارت‌ها و واژه‌هایی است که به‌صورت

1. Hoey & McGowan

2. Kelly

3. Pragglejaz

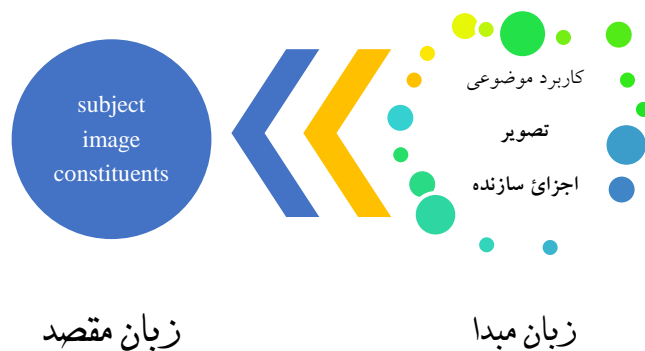
استعاری در متن به کار رفته‌اند است سپس از طریق تحلیل محتوا پیکره گزارش‌ها مورد بررسی قرار گرفت، تحلیل محتوا برای کمی کردن و سنجش‌پذیری از طریق نمادهای که مشخص است، استفاده می‌شود و از این روش، غالباً، در تحلیل متون و منابع چاپی و غیر چاپی استفاده می‌شود، با این روش می‌توان مقالات، متون و یا گفتمان را تحلیل و طبقه‌بندی کرد (طهماسیان، ۱۳۸۶). به این منظور تعداد ۲۰ گزارش از گزارش‌های مجموعه مسابقه‌های جام جهانی کشتی که در تاریخ ۱۰ و ۱۱ دسامبر ۲۰۲۲ در کشور آمریکا برگزار شد و از رسانه ملی پخش گردید و در وب‌سایت «تلویزیون» آرشیو رسانه ملی از بیشترین تعداد بازدید برخوردار بودند، انتخاب و سپس ذخیره گردید و به رشته تحریر درآمد پس از آن از طریق تحلیل محتوای مبتنی بر زبان‌شناختی تحلیل شد پس از آن یکی از پرکاربردترین جملات گزارشگران توسط مدل ترجمه عزتی (۱۴۰۱) مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت و مدل اختصاصی استعاره‌های مفهومی استفاده‌شده در گزارش‌های کشتی طراحی شد.

مدل ترجمه بافت-بنیان عزتی (۱۴۰۱)، بر اساس سه عامل^۱ «کاربرد موضوعی»^۲، «فضای تصویری»^۳ و «عناصر سازنده»^۴ طراحی شده است. کاربرد موضوعی در واقع به موضوعاتی اشاره می‌کند که منظور کلی جمله است. جملات بر اساس اشاره به موضوعاتی همچون عشق و نفرت، شادی و غم، موسیقی، رؤیا، غذا، مسافرت، خانواده، شغل، ورزش و سایر موضوعات فردی یا اجتماعی و فرهنگی دیگر در گفتمان تولید می‌شوند. فضای تصویری متشکل از تصویری است که جمله چه به صورت ثابت یا متحرک از خود نمایش می‌دهد. در واقع ماهیت متحرک یا ثابت بودن تصویر جمله بر اساس ماهیت فعل آن تعیین می‌شود. اگر فعل جمله ماهیتی کنشی^۵ (حرکت داشتن) مانند «دویدن و پریدن» و یا فرآیندی^۶ (تغییر حالتی به حالتی دیگر) مانند «مردن» و یا ترکیب آن دو یعنی کنشی-فرآیندی^۷ (هم حرکتی و هم تغییردهنده

-
1. factor
  2. usage
  3. image
  4. constituents
  5. action
  6. process
  7. action-process

حالت) مثل «گشتن» داشته باشد، فضای تصویری جمله متحرک است ولی اگر فعل، صرفاً، به حالتی^۱ بدون حرکت و تغییر مانند «گرم بودن یا سرد بودن» اشاره کند فضای تصویری جمله ثابت است. همچنین در فضای تصویری جمله علاوه بر موارد مذکور، مواردی دیگری هم وجود دارد از جمله ماهیت فضا و زمان^۲ جمله که مشخص می‌کند کی و کجا گفتمانی اتفاق افتاده است و اینکه شرکت‌کنندگان در گفتمان چه کسانی هستند و چه رابطه‌ای با هم دارند و سیاق و سبک گفتمان چگونه است؛ رسمی است یا غیررسمی. در نهایت عناصر سازنده بافت، به اجزا تشکیل‌دهنده جمله اشاره دارند که در رأس آن فعل است. فعل مرکز و هسته اصلی جمله است که با تشخیص آن می‌توان به فاعل و مفعول جمله نیز دست پیدا کرد (آشنگو، آگا و عبده،^۳ ۲۰۲۱).

مطابق (شکل ۱)، ابتدا تجزیه و تحلیل جمله زبان مبدأ^۴ بر مبنای سه عامل مذکور انجام می‌شود، سپس برای واژگان جمله زبان مقصد^۵ معادل^۶ انتخاب می‌شود.

شکل ۱. مدل ترجمه بافت-بنیان (عزتی، ۱۴۰۱)

1. state
2. space and time
3. Ashengo, Aga, & Abebe
4. source language
5. target language
6. equivalent

آنچه در این مدل مشهود است بهره‌گیری از بافت زبان مبدأ جهت تعبیر و تفسیر جمله مورد ترجمه و ترجمه آن بر اساس معادلیابی ویژگی‌های بافتی زبان مبدأ در زبان مقصد است. به بیانی دیگر، قبل از ترجمه جمله، ابتدا معادل ویژگی‌های بافتی جمله در زبان مقصد همچون کاربرد موضوعی، فضای تصویری و عناصر سازنده مشخص می‌گردد و بعد بر اساس آن ویژگی‌ها، معادلیابی واژگان و درنهایت ترجمه جمله انجام می‌شود.

در ادامه با توجه به توضیح ارائه شده، برای اینکه مبنای منطقی مدل مذکور را بر اساس منطق ریاضیاتی نشان دهیم، تابع^۱ مدل بافت‌محور، به صورت ذیل ارائه می‌گردد:

$$y = f(x) \quad (۱)$$

در تابع فوق، x جمله زبان مبدأ است و f پردازش مدل بافت‌محور است که ابتدا بر روی جمله زبان مبدأ جهت تجزیه به عوامل بافتی (کاربرد موضوعی، فضای تصویری، عناصر سازنده) اعمال می‌شود و سپس ویژگی‌های بافتی تجزیه‌شده جمله زبان مبدأ در زبان مقصد معادلیابی می‌شوند. درنهایت پس از پردازش، جمله خروجی تابع فوق، جمله ترجمه‌شده به زبان مقصد یعنی y است؛ بنابراین، x در پردازش f بدین صورت نشان داده می‌شود:

$$x = (x_1, x_2, x_3) \quad (۲)$$

یعنی x در پردازش مدل بافت‌محور به سه عامل کاربرد موضوعی (x_1)، فضای تصویری (x_2) و عناصر سازنده (x_3) تجزیه و تحلیل می‌شود. سپس بر اساس عوامل بافتی، معادلیابی آنها در زبان مقصد صورت می‌گیرد. در همین مراحل پردازش، معادلیابی واژگان و عبارات نیز بر اساس ویژگی‌های بافتی زبان مقصد انجام می‌پذیرد که درنهایت به جمله ترجمه‌شده زبان مقصد ختم می‌شود که به صورت ذیل نشان داده می‌شود:

$$y = (y_1, y_2, y_3) \quad (۳)$$

$$x = f(x_1, x_2, x_3) \quad f(y_1, y_2, y_3) = y \quad (۴)$$

---

1. function

۴. یافته‌های پژوهش

همان‌طور که گفته شد، در ابتدا بیست گزارش کشتی از مجموع گزارش‌های جام جهانی کشتی آزاد که در سال ۲۰۲۲ در کشور آمریکا برگزار گردید و از رسانه ملی پخش شد، به صورت تصادفی انتخاب شده و به نگارش درآمد این گزارش‌ها شامل دوازده مسابقه با گزارشگری هادی عامل و هشت مسابقه با گزارشگری یدالله اعتصامی است که سپس تجزیه و تحلیل به روش تحلیل محتوا انجام شد در ادامه جدول شماره (۱) نمایش‌دهنده تجزیه و تحلیل گزارشگران مسابقات منتخب کشتی است.

جدول ۱. تجزیه و تحلیل گزارشگران مسابقات منتخب کشتی بخش اول

شماره گزارش	اصطلاحات تخصصی	درصد	اصطلاحات مدیریتی ورزشی	درصد	استعاره‌های مفهومی	درصد
۱	۶۰	۴/۶۲	۳	۰/۲۳	۷۵	۵/۷۷
۲	۷۵	۵/۳۳	۵	۰/۳۶	۸۲	۵/۸۳
۳	۶۸	۴/۹۱	۴	۰/۲۹	۹۲	۶/۶۴
۴	۶۹	۵/۴۱	۴	۰/۳۱	۹۰	۷/۰۵
۵	۷۶	۵/۸۲	۵	۰/۳۸	۹۳	۷/۱۲
۶	۶۹	۵/۲۳	۳	۰/۲۳	۱۰۰	۷/۵۸
۷	۶۶	۵/۱۶	۴	۰/۳۱	۱۲۵	۹/۷۷
۸	۶۹	۵/۲۹	۳	۰/۲۳	۱۱۲	۸/۵۸
۹	۵۸	۴/۴۹	۲	۰/۱۵	۹۸	۷/۵۸
۱۰	۷۸	۵/۸۸	۳	۰/۲۳	۱۵۲	۱۱/۴۶
۱۱	۶۸	۵/۵۳	۲	۰/۱۶	۱۲۱	۹/۸۴
۱۲	۶۵	۵/۸	۱	۰/۰۹	۹۸	۸/۷۵
۱۳	۶۲	۴/۸۳	۳	۰/۲۳	۹۷	۷/۵۵
۱۴	۶۴	۴/۸۴	۲	۰/۱۵	۱۰۲	۷/۷۲
۱۵	۶۹	۵/۳	۳	۰/۲۳	۱۱۴	۸/۷۶
۱۶	۶۶	۵/۰۸	۲	۰/۱۵	۱۲۸	۹/۸۶

شماره گزارش	اصطلاحات تخصصی	درصد	اصطلاحات مدیریتی ورزشی	درصد	استعاره‌های مفهومی	درصد
۱۷	۶۱	۴/۸۶	۱	۰/۰۸	۱۰۲	۸/۱۲
۱۸	۵۱	۴/۱۳	۲	۰/۱۶	۱۰۱	۸/۱۷
۱۹	۷۳	۵/۵۵	۳	۰/۲۳	۱۱۹	۹/۰۴
۲۰	۷۰	۵/۳	۱	۰/۰۸	۱۳۱	۹/۹۲
مجموع	۱۳۳۷	۵/۱۷	۵۶	۰/۲۲	۲۱۳۲	۸/۲۴
میانگین	۶۶/۸۵	۵/۱۷	۲/۸	۰/۲۱	۱۰۶/۶	۸/۲۶

ادامه جدول ۱. تجزیه و تحلیل گزارشگران مسابقات منتخب کشتی

شماره گزارش	اشتباهات لفظی	درصد	انتقادهای (در جمله)	درصد	سایر	درصد	جمع
۱	۲۸	۲/۱۵	۱۵	۱/۱۵	۱۱۱۹	۸۶	۱۳۰۰
۲	۳۰	۲/۱۳	۳۲	۲/۲۷	۱۱۸۳	۸۴	۱۴۰۷
۳	۲۱	۱/۵۲	۶۷	۴/۸۴	۱۱۳۳	۸۲	۱۳۸۵
۴	۳۲	۲/۵۱	۴۹	۳/۸۴	۱۰۳۲	۸۱	۱۲۷۶
۵	۲۵	۱/۹۱	۳۳	۲/۵۳	۱۰۷۴	۸۲	۱۳۰۶
۶	۳۱	۲/۳۵	۱۷	۱/۲۹	۱۱۰۰	۸۳	۱۳۲۰
۷	۳۰	۲/۳۴	۵۲	۴/۰۶	۱۰۰۳	۷۸	۱۲۸۰
۸	۲۶	۱/۹۹	۲۹	۲/۲۲	۱۰۶۶	۸۲	۱۳۰۵
۹	۲۹	۲/۲۴	۰	۰	۱۱۰۶	۸۶	۱۲۹۳
۱۰	۳۳	۲/۴۹	۳۲	۲/۴۱	۱۰۲۸	۷۸	۱۳۲۶
۱۱	۲۹	۲/۳۶	۱۵	۱/۲۲	۹۹۵	۸۱	۱۲۳۰
۱۲	۲۵	۲/۲۳	۲۸	۲/۵	۹۰۳	۸۱	۱۱۲۰
۱۳	۳۱	۲/۴۱	۱۳	۱/۰۱	۱۰۷۸	۸۴	۱۲۸۴
۱۴	۲۹	۲/۲	۴۵	۳/۴۱	۱۰۷۹	۸۲	۱۳۲۱
۱۵	۳۱	۲/۳۸	۱۲	۰/۹۲	۱۰۷۳	۸۲	۱۳۰۲
۱۶	۲۵	۱/۹۳	۸۱	۶/۲۴	۹۹۶	۷۷	۱۲۹۸

شماره گزارش	اشتباهات لفظی	درصد	انتقادهای (در جمله)	درصد	سایر	درصد	جمع
۱۷	۲۳	۱/۸۳	۳۰	۲/۳۹	۱۰۳۹	۸۳	۱۲۵۶
۱۸	۳۶	۲/۹۱	۱۶	۱/۲۹	۱۰۳۰	۸۳	۱۲۳۶
۱۹	۳۱	۲/۳۶	۰	۰	۱۰۹۰	۸۳	۱۳۱۶
۲۰	۲۶	۱/۹۷	۳۶	۲/۷۳	۱۰۵۶	۸۰	۱۳۲۰
مجموع	۵۷۱	۲/۲۱	۶۰۲	۲/۳۳	۲۱۱۸۳	۸۲	۲۵۸۸۱
میانگین	۲۸/۵۵	۲/۲۱۱	۳۰/۱	۲/۳۱۶	۱۰۵۹/۲	۸۱/۸۴	۱۲۹۴/۰۵

نتایج تحلیل نشان داد که در هر گزارش به‌طور میانگین بیش از ۶۵ واژه تخصصی ورزش کشتی استفاده شده که حدود پنج درصد کل گزارش را تشکیل می‌دهد که نشان‌دهنده توجه بیشتر گزارشگران به حواشی و موارد غیرتخصصی و غیر مرتبط این ورزش در حین گزارش است و تقریباً در هر گزارش کمتر از سه مورد به مفاهیم مدیریتی اشاره شده است که نشان می‌دهد گزارشگران منتخب چندان از واژه‌های مرتبط با مدیریت ورزشی در حین گزارش استفاده نمی‌کنند. همان‌طور که مشاهده می‌شود، به‌طور میانگین بیش از هشت درصد هر گزارش را استعاره‌های مفهومی تشکیل داده‌اند که این میزان حتی بیشتر از اصطلاحات فنی و تخصصی خود کشتی است و این نشان از اهمیت فوق‌العاده استفاده از استعاره‌های مفهوم‌ساز نزد گزارشگران کشتی دارد. بیش از دو درصد هر گزارش مرتبط با اشتباهات لفظی بوده و درصد این اشتباهات در مسابقات حساس و حیثیتی بیشتر نیز است.

تحلیل فوق نشان‌دهنده وجود بیش از دو درصد از کلمات انتقادی در هر گزارش است البته درصد انتقادهای، خصوصاً در مسابقاتی که به باخت کشتی‌گیر ایرانی می‌انجامد بیش از پیش نمایان می‌گشت و در پایان بیش از هشتاد درصد این گزارش‌ها را سایر موارد برای پیوستگی کلام گزارشگر تشکیل می‌دهند.

پس از شنیدن گزارش‌ها همان‌طور که اکثر دوستداران ورزش کشتی می‌دانند یکی از پرکاربردترین جملاتی که حالت استعاره داشته و توسط گزارشگران ما تکرار می‌شود

به نحوی که تبدیل به یک جمله خاطره‌انگیز و حماسی شده، جمله «شیر مادر و نان پدر حلال باشه!» است و از آنجایی که این جمله می‌تواند در ترجمه به زبان‌های دیگر، شنونده را دچار ابهام کند؛ بنابراین با استفاده از مدل ترجمه عزتی (۱۴۰۱) این جمله تحلیل شد.

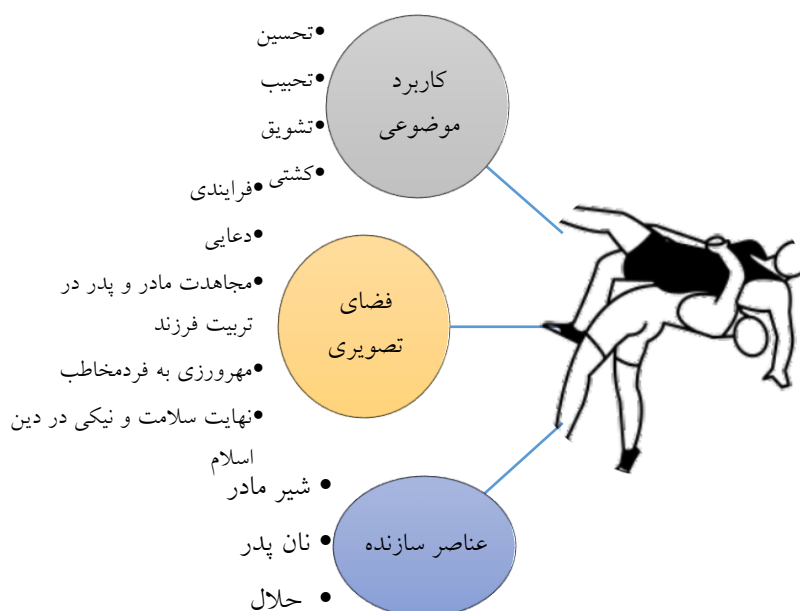
حال، به ترجمه جمله استعاری «شیر مادر و نان پدر حلال باشه!» از فارسی به زبان انگلیسی می‌پردازیم. در ابتدا باید خاطر نشان کرد که کاربرد موضوعی چنین استعاره‌ای در رابطه با تحسین، تحبیب و تشویق ورزشکاری است که در حال پیروزی بر حریف خود است یا به پیروزی شگرفی بر حریف خود نائل آمده است. در خصوص فضای تصویری این اصطلاح هم باید اذعان داشت که فرایندی را به ذهن متبادر سازد که در آن به طیفی گذرا از حالتی خوب به احسن را برای فردی که کار خطیری انجام داده است دوستانه آرزومندیم تا به بهترین حالتش برسد. به بیان دقیق‌تر، «حلال بودن یا حلال شدن» با توجه به ارزش و بار معنایی که این اصطلاح از لحاظ فرهنگی و مذهبی در جامعه زبانی ایرانی و فارسی‌زبان دارد، نشان از بهترین حالت سلامتی و گوارای وجود بودن هر اتفاقی است. از طرفی دیگر فعل دعایی^۱ «باشه» فرایندی را در فضای تصویری به تصویر می‌کشد که در آن گوینده برای آن شخص مورد نظر از منتهای قلبش تغییر حالت به بهترین حالت را آرزومند است. در تعبیر عامل سوم این اصطلاح ورزشی به‌ویژه در ورزش کشتی با خاستگاه ایرانی‌اش باید بیان داشت که عناصری مانند «شیر مادر»، «نان پدر» و «حلال»، سازه‌های ساختاری آن را شکل می‌دهند. هرچند تقدم عنصر «شیر مادر» قبل از «نان پدر» را نباید نادیده گرفت که به اهمیت نقش مادر در فرهنگ ایرانی در راستای تربیت فرزندان خلف اشاره دارد و از سوی دیگر، عبارت «نان پدر» نیز، اهمیت و نقش پدر را به‌عنوان مهم‌ترین و اولین فرد در نان‌آوری، تأمین مالی و حمایت اقتصادی خانواده در فرهنگ ایرانی نمایان می‌سازد. چنین مؤلفه فرهنگی باید در ترجمه به‌گونه‌ای لحاظ گردد که برجستگی اهمیت شیردهی مادر و سپس زحمت پدر در نان‌آوری و تأمین خانواده به‌ویژه فرزندان تا رساندن آنها به چنین مرحله‌ای که مورد تحسین و تشویق کار خیرشان قرار گیرند، نمایان شود. درنهایت، این مؤلفه فرهنگی با ویژگی حلال بودن به نهایت

---

1. optative

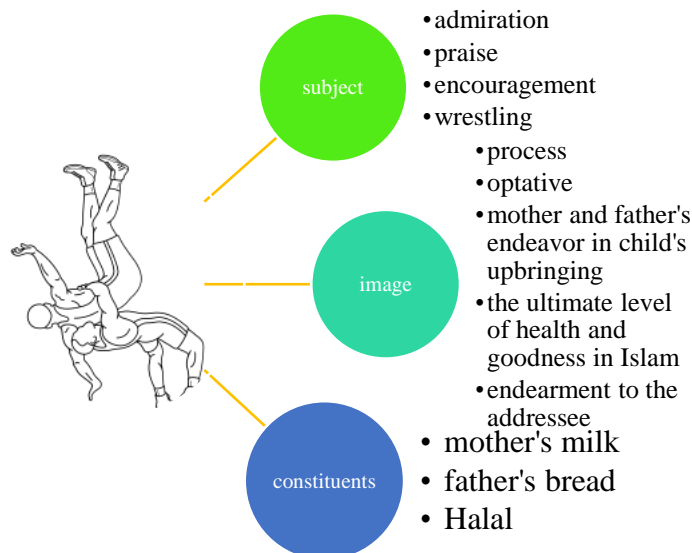

سلامت و نیکی خود از دیدگاه مسلمانان نائل می‌آید که همان حلال بودن است. البته با وجود عناصر سازنده: شیر مادر، نان پدر و حلال، باید اشاره داشت که شیر مادر تنها ماده‌ای سفیدرنگ و مغزی نیست، بلکه تمام عشق، مهر و محبت اوست برای رشد و بالندگی سالم فرزندش که به او عاشقانه هدیه و ارزانی می‌دهد و نان پدر هم استعاره از تمام زحمات بی‌شائبه و خالصانه و عاشقانه‌اش برای خانواده‌اش است تا همه در سایه ستون او در آرامش تأمین باشند (شکل ۲).

شکل ۲. تجزیه و تحلیل جمله زبان مبدأ بر اساس مدل بافت‌محور

در گام دوم پردازش، معادلیابی ویژگی‌های بافتی جمل زبان مبدأ به زبان مقصد است (شکل ۳).

شکل ۳. ترجمه تجزیه و تحلیل جمله زبان مبدأ به زبان مقصد بر اساس مدل بافت محور

حال با توجه به تجزیه و تحلیل جمله زبان مبدأ و ترجمه آن به زبان مقصد، ترجمه‌ای را که برای جمله زبان مبدأ می‌توان در نظر گرفت به صورت ذیل ارائه می‌شود:

- A) May your mother's milk and father's bread be Halal to you!
 B) May the milk breastfed by your mother and the bread supplied by your father be Halal to you!

در ترجمه اول (A) ویژگی‌های بافتی کاربرد موضوعی مانند تحسین، تحبیب و تشویق در ورزش کشتی رعایت شده است. در خصوص ویژگی‌های فضای تصویری باید خاطر نشان کرد که ویژگی‌هایی مانند: فرایندی، دعایی و مهرورزی به فرد مخاطب با وجود ساختار جمله دعایی که با *May* شروع می‌شود و همچنین نهایت سلامت و نیکی در دین اسلام با واژه *Halal* رعایت شده است. اما ویژگی مجاهدت مادر و پدر در تربیت فرزند در ترجمه مشهود نیست. هرچند از لحاظ ویژگی عناصر سازنده مانند شیر مادر، نان پدر و *حلال*، ترجمه از دقت لازم برخوردار است. ولی در ترجمه دوم (B) نه تنها ویژگی‌های مذکور برای ترجمه (A) رعایت شده است، بلکه با آوردن ترجمه:

“...the milk breastfed by your mother and the bread supplied by your father...”

ابتدا به ارزش و زحمت مادر با آوردن ساختار مجهول که شیر مادر را در ابتدا جهت برجسته‌سازی اهمیت آن در تغذیه و رشد فرزند نشان می‌دهد. سپس مجاهدت پدر در تربیت و رشد و نمو فرزند را با همان ساختار مجهول نشان می‌دهد به گونه‌ای که عناصر **milk** و **bread** را به ترتیب با افعالی مانند **breastfeed** و **supply** همراه می‌سازد تا نه تنها به این مهم اشاره کند که شیر سینه مادر نه شیر خشک یا انواع دیگر شیر، در واقع شیر جان مادر است که به فرزندش می‌بخشد، بلکه این مهم که غایت آرزوی هر پدر خانواده دوستی این است که هر چه مورد نیاز خانواده باشد را مهیا سازد، با معادل‌یابی واژه **supply** نه با آوردن واژه **prepare** یا **provide**، به این امر با ارزش دست یازیده و به ترجمه، جلوه خاص زبان مبدأ را بخشیده تا حق مطلب نیت گوینده از جمله «شیر مادر و نان پدر حلال‌ت باد!» را به نحو احسن ادا کند (شکل ۴).

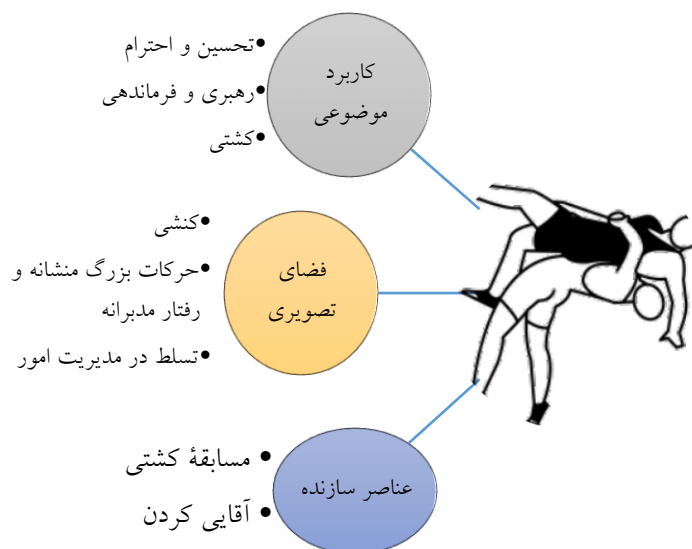

شکل ۴. مدل جامع ترجمه بافت محور

در ادامه برای بسط بیشتر مدل اختصاصی ترجمه استعاره‌های مفهومی استفاده شده در گزارش‌های ورزشی خصوصاً کشتی به ارائه استعاره دیگری در این مدل پرداخته می‌شود.

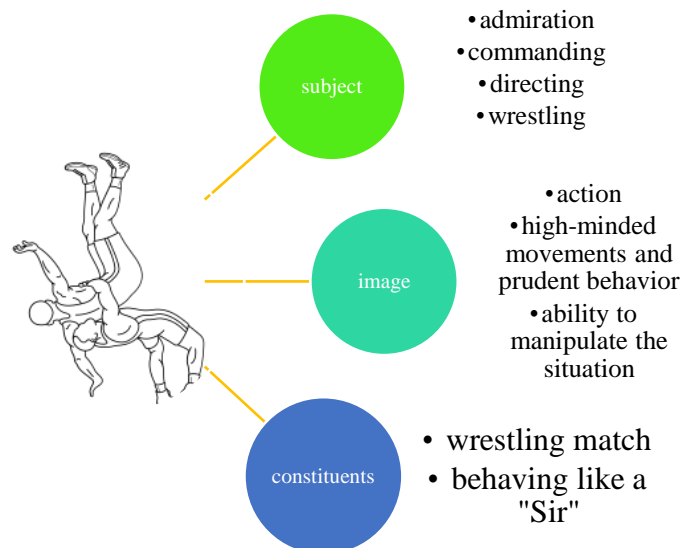
از دیگر نمونه اصطلاحات و تعبیراتی که در این گزارش‌ها مشهود است، اصطلاح «آقایی می‌کنه تو این مسابقه!» است. کاربرد موضوعی اصطلاح «آقایی کردن» بیشتر به موقعیت‌هایی رسمی اشاره دارد که فردی مدگر در مقام رهبری یا فرماندهی و یا ریاست یک گروه بزرگ‌منشانه نقش ایفا می‌کند و با تسلط کامل کنترل امور را نیز در دست خود گرفته است و

هر طور که صلاح بداند عمل می‌کند. این گزارشگر با خلاقیتی استعارانه چنین اصطلاحی را برای مسابقه کشتی بکار برده است و در آن خطاب به کشتی‌گیر مورد نظر سمت یک مدیر محترم یا رهبر و فرماندهی دانا را اهدا می‌کند. در فضای تصویری اصطلاح حرکت دیده می‌شود که در آن فرد حرکت‌های نمایشی مانند یک رهبر یا فرمانده را بازی می‌کند. لذا «آقا بودن» یا «مدیر و فرمانده و رهبر بودن» مدنظر نیست بلکه مهم‌تر، حرکاتی مدبرانه است که یک فرد از خود به نمایش می‌گذارد که در ذهن بیننده رفتار یک رهبر مسلط یا فرماندهی دانا را متبادر می‌سازد و گزارشگر نیز با احترام چنین بیانی را برای فرد مورد نظر مناسب می‌داند. از عناصر اصطلاح می‌توان به «مسابقه» و «آقایی کردن» اشاره کرد. با توجه به توضیحات ارائه شده ترجمه اصطلاح فوق به صورت ذیل ارائه می‌گردد:

شکل ۵. تجزیه و تحلیل جمله زبان مبدأ بر اساس مدل بافت‌محور

در گام دوم پردازش، معادل‌یابی ویژگی‌های بافتی جمل زبان مبدأ به زبان مقصد است (شکل ۶).

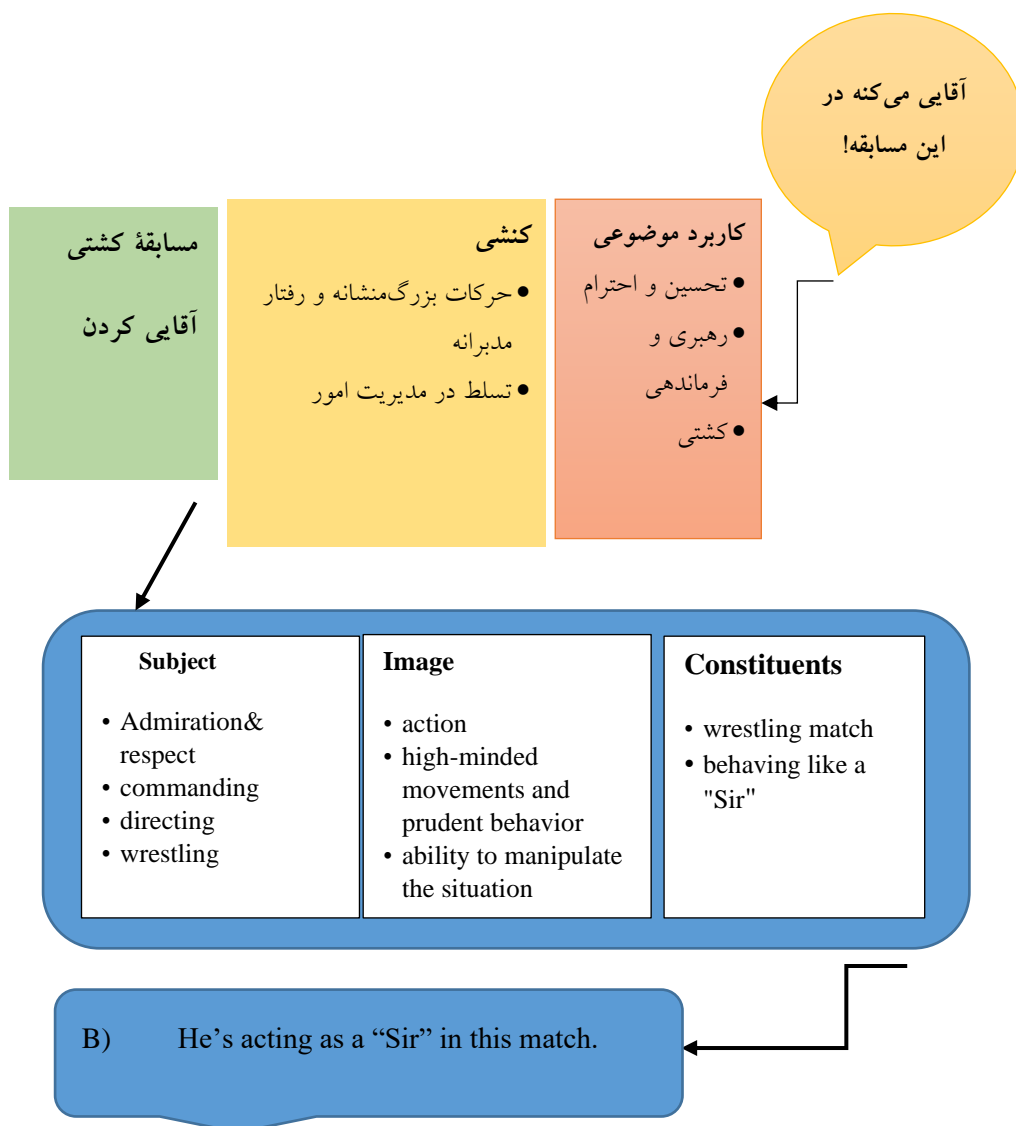
شکل ۶. ترجمه تجزیه و تحلیل جمله زبان مبدأ به زبان مقصد بر اساس مدل بافت محور

حال با توجه به تجزیه و تحلیل جمله زبان مبدأ و ترجمه آن به زبان مقصد، ترجمه‌های را که برای جمله زبان مبدأ می‌توان در نظر گرفت به صورت ذیل ارائه می‌شود:

- A) He is the "Sir" of the match!
 B) He's acting as a "Sir" in this match.

در ترجمه اول (A) ویژگی‌هایی موضوعی و عناصری مانند تحسین و احترام، رهبری و فرماندهی و بار فرهنگی واژه آقایی کردن با معادل انگلیسی «Sir» در مسابقه کشتی رعایت شده است، ولی ویژگی‌های تصویری مانند نمایش کنشی که نشانگر حرکات بزرگ‌منشانه و رفتار مدبرانه در عین توانایی در کنترل موقعیت و شرایط موجود است، مشهود نیست. هرچند باید خاطر نشان کرد که در فرهنگ فارسی معنی واژه «آقای» یعنی سروری و بزرگواری و ریاست که به فردی در مقام والاتر و برتر اطلاق می‌گردد. با توجه به همین نکته فرهنگی معادل آن را در زبان انگلیسی «Sir» در نظر گرفته شده است که این معادل هم از لحاظ موضوعی و هم از لحاظ عناصر سازنده اصطلاح با واژه زبان مبدأ از یک سو و با فرهنگ زبان مقصد از سوی دیگر سازگاری و انطباق دارد. چراکه در فرهنگ انگلیسی اطلاق اصطلاح «Sir» به کسی

یعنی که او در جایگاهی مانند فرماندهی یا منصبی والا قرار دارد که رفتارش هم بزرگ‌منشانه است و قادر است به‌طور مسلط امور مربوط را کنترل نماید؛ بنابراین معادل‌هایی مانند "to be on top of the match" یا "to act as the head or boss of the match" چنین ویژگی‌های فرهنگی را به‌طور متناسب متبلور نمی‌نماید. چون در ترجمه اول "to be on top of the match" به ویژگی‌های کنشی و حرکات و رفتار بزرگ‌منشانه اشاره نشده است و البته ویژگی «تحسین» شاید رعایت شده باشد ولی ویژگی «احترام» مشهود نیست. در ترجمه دوم "to act as the head or boss or commander of the match" هرچند به ویژگی کنشی فضای تصویری اشاره‌ای کرده است ولی موضوع «تحسین» با چاشنی «احترام» رعایت نشده و علاوه بر آن عناصر مسابقه کشتی به‌ویژه واژه «آقایی» هم در این نمونه ترجمه و هم در ترجمه اول به‌درستی معادل‌یابی نشده است. درنهایت این ترجمه (B) است که ویژگی‌های مورد نظر را از همه لحاظ مطابق مدل بافت‌محور دارا است (شکل ۶).

شکل ۷. مدل جامع ترجمه بافت-محور

۵. بحث و نتیجه‌گیری

در عصر جدید علم ترجمه به علت استفاده اندیشمندان از تجربه‌های علمی یکدیگر بدون در نظر گرفتن مرزهای جغرافیایی و نیاز ترجمه آنها به زبان‌های مادری از اهمیت قابل توجهی

بهره‌مند شده‌اند (والدیئون^۱، ۲۰۲۳). به همین دلیل پژوهش‌های مرتبط با آن افزایش چشم‌گیری داشته است. اهمیت ترجمه در دنیای امروز، با این سرعت از رشد و حرکت دنیا به سمت ناشناخته‌های بشر، به‌راستی غیر قابل انکار است. بی‌شک ترجمه یکی از اساسی‌ترین و مهم‌ترین دستاوردهای انسان و پلی برای برقراری ارتباط در میان مردم، ملل و فرهنگ‌های گوناگون در گوشه گوشه دنیاست. در واقع ترجمه زبان مشترکی شد بین انسان‌ها با زبان‌هایی متفاوت در سراسر دنیا که توانایی ارتباطی گسترده‌تر و خارج از محدوده به آنها بخشید. اگر ترجمه در میان مردم جا نمی‌افتاد و شکل و سرعت امروزی‌اش را نمی‌گرفت، انسان‌ها به دنیا و جغرافیای کوچک خودشان محدود می‌شدند و جهان حالت ایستایی خاصی به خود می‌گرفت و روند پیشرفت به‌شدت کند جریان پیدا می‌کرد.

در مورد اهمیت ترجمه می‌توان گفت بدون ترجمه چه بسیار هنرها، تمدن‌ها و علوم که پیش از به بلوغ رسیدن و شناخته شدن از همان ابتدا ناکام باقی‌مانده، و چه بسیار انسان‌هایی که از مزایای اینها بی‌بهره می‌ماندند. از این رو نمی‌توان نادیده گرفت که پیشرفت و گسترش علوم و تمدن در زمینه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، هنری، آموزشی، علمی و پزشکی به‌شدت تحت تأثیر ترجمه و اهمیت آن است و اگر مقوله‌ای به نام ترجمه وجود نداشت امید به اینکه سرعت انتقال و تبادل علوم در میان ملل به‌گونه‌ای باشد که هم‌زمان در هر نقطه از دنیا انسان‌ها بتوانند از آن بهره‌مند شوند بسیار ناچیز می‌بود که اینها تنها بخشی از اهمیت ترجمه است.

ترجمه روندی چندجانبه است که منجر به انتقال و تفسیر مفاهیم متون از زبان مبدأ به زبان مقصد می‌شود. این امر جز با درک صحیح معنای واژگان، محتوا و سبک نوشتاری متن امکان‌پذیر نیست. همین موضوع باعث می‌شود تا اهمیت ترجمه به‌خوبی مشخص شود. ترجمه خوب و دارای تطابق فرهنگی، فرصتی را برای مقایسه مفاهیم در دو جامعه مرجع و هدف ایجاد می‌نماید (پشنندی و همکاران، ۱۳۸۸)؛ بنابراین، به‌طور ایده‌آل در ترجمه حرفه‌ای، نه تنها باید به هر دو زبان مسلط بود، بلکه باید درک عمیقی از هر دو فرهنگ نیز دارا بود تا اطمینان حاصل شود که ترجمه از نظر فرهنگی مناسب است. در رابطه با سازگاری اصطلاحات ابتدا

باید خاطر نشان کرد که ترجمه اصطلاحات اغلب دشوار است؛ زیرا از نظر فرهنگی خاص هستند و معنای مجازی دارند که بلافاصله از کلمات تحت‌اللفظی مشخص نمی‌شود. یک مترجم باید با هر دو زبان و فرهنگ مبدأ و مقصد آشنا باشد تا مطمئن شود که معنا و زمینه فرهنگی به درستی منتقل می‌شوند. شاید مفید باشد که ابتدا معنای زیربنایی اصطلاح را بفهمیم، سپس یک عبارت معادل در زبان مقصد پیدا کنیم که معنی و تفاوت فرهنگی مشابهی را بیان می‌کند (تورسونوویچ، ۲۰۲۲).

با آنکه مسئله اصلی در ترجمه انتخاب یک روش جامع ترجمه برای کل متن است، همان‌طور که اکثر پژوهش‌گران اشاره داشته‌اند مهم‌ترین مشکل، ترجمه استعاره‌ها است. منظور از استعاره، هر نوع بیانی است که نمادین و کنایی باشد. استعاره ممکن است مفرد یعنی تک‌واژه‌ای و یا ممکن است بیش از یک واژه مبسوط باشد؛ مانند یک اصطلاح، جمله، ضرب‌المثل، تمثیل یا یک متن کاملاً تخیلی و ذهن‌ساخته (سجادی و رستمی، ۱۳۹۳) و این مشکل بیشتر در استعاره‌های ویژه فرهنگ‌های خاص و خرافی و یا دینی بیشتر نمود پیدا می‌کند. استعاره‌ها، صراحتاً، به ارتباط میان ذهن، زبان و فرهنگ می‌پردازند (مولایی، صراحی و رستم‌پور، ۱۳۹۹). نظر به اینکه یک اصطلاح یا استعاره، نه تنها دارای ویژگی‌های زبانی مختص خود است که باید با دقت در ترجمه آن موارد را رعایت کرد، بلکه رعایت بار معنایی فرهنگی آن در ترجمه، از اهمیت شایانی برخوردار است (ابراهیمی، ۲۰۲۰).

استعاره همواره به‌عنوان ابزاری ارتباطی میان دو اندیشه عمل می‌کند. بدین معنا که آنچه توسط گوینده از طریق استعاره بیان می‌شود، انتقال مفاهیم به ذهن شنونده است (مولایی و همکاران، ۱۳۹۹). رابطه ژرف میان فرهنگ‌عامه و ادبیات و بررسی تأثیر این رابطه بر ترجمه از موضوعاتی است که مترجمان و بسیار متخصصان و منتقدان از جنبه‌های مختلف به آن پرداخته‌اند (امیری، ۱۴۰۲). گزارش‌گران ورزشی در گزارش‌های خود برای زیباتر کردن و ملموس‌تر کردن گزارش‌های خود و همچنین جذب مخاطب بیشتر، معمولاً، از استعاره‌های مفهومی استفاده کرده و از این طریق واژه‌های تخصصی و اصطلاحات ورزشی را در کنار استفاده از استعاره‌ها قابل فهم‌تر و ملموس‌تر می‌کنند که این موضوع در ورزش کشتی که در

جامعه فرهنگی کشور به‌عنوان ورزش اساطیری و پهلوانی در جامعه شناخته می‌شود استفاده از واژه‌های پهلوانی و استعاره‌های این‌چنینی بیشتر کاربرد دارد، ورزش کشتی از هزارهٔ دوم پیش از میلاد تاکنون در ایران رواج داشته و سبب این رواج در روند زندگی و فرهنگ جامعه قابل فهم است؛ زیرا آنها بر رفتار و نهادهای اجتماعی اثر می‌گذارند (مظلومی، ۱۳۸۷). از طرف دیگر برای شناخت ارزش‌های ورزش کشتی در جامعه، باید از کیفیت ریشه‌های فرهنگی جامعه آگاه شویم (نیکوبخت، ۱۳۸۰). استفاده از استعاره‌های مفهومی می‌تواند معرف فرهنگ هر جامعه‌ای باشد؛ بنابراین کشتی بخشی از میراث ناملموس جامعه ایران است و گونه‌ای از هویت و انسجام اجتماعی را شکل می‌دهد (تامپسون^۱، ۲۰۱۷). به‌طورکلی ورزش، ساختار فرهنگی است که مفهوم انسان‌شناسی و معرفت‌شناسی خاصی درباره انسان را آشکار می‌سازد (خسروی و همکاران، ۱۴۰۰).

بنا بر آنچه گفته شد، به علت آنکه کشور ما در ورزش کشتی همیشه در گروه مدعیان و قهرمانان بوده و صاحب سبک در این رشته است این احتمال وجود دارد که سایر کشورها از گزارش و تحلیل گزارشگران ما استفاده نمایند، همان‌طور که گفته شد با توجه به ماهیت پهلوانی ورزش کشتی و هنر گزارشگران در بهینه کردن و زیباتر کردن این گزارش‌ها و با توجه به تحلیل محتوای صورت گرفته در این پژوهش تقریباً در هر گزارش ۸ درصد از استعاره‌های مفهومی استفاده شده حال با توجه به اهمیت ترجمه درست برای به دست آوردن مرتبط‌ترین مفهوم در زبان مقصد، مدل جامع ترجمه بافت‌محور برای استفاده در استعاره‌های مفهومی به کار برده شده در ورزش و گزارش‌های آن طراحی شد. در این مدل، ملاک تجزیه و تحلیل، بافت جمله مورد نظر انتخاب شده است که از سه عامل موضوع، تصویر و عناصر تشکیل شده است. هرکدام از این عوامل، متغیرهای خاص خود را دارا هستند که در ترجمه به زبان مقصد همانند راهنمای ترجمه، نقش ایفا می‌کنند تا از ابهام و ابهام در ترجمه کاسته شود و بر اساس ملاکی جامع، پویا و نظام‌مند ترجمه مناسب نهایی عرضه گردد. امید است با استفاده از این مدل به بهترین و مرتبط‌ترین ترجمه استعاره‌های مفهومی ورزش دست پیدا کرد، یکی از مهم‌ترین

---

1. Thompson

کاربردهای استفاده از چنین مدلی برای ترجمه هاشینی چه به صورت هم‌زمان یا متوالی گزارش‌های ورزشی است که با بهره‌جویی از این مدل، به بهبود کیفیت ترجمه گزارش‌های ورزشی می‌توان پرداخت. همچنین متخصصین حوزه فناوری نیز می‌توانند با استفاده از این مدل، ترجمه‌های هاشینی موجود را تقویت و ترمیم نمایند. علاوه بر این، چنین مدلی هم در آموزش مترجمان ورزشی نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ بنابراین می‌توان به‌عنوان پیشنهاد پژوهشی برای پژوهشگران علاقه‌مند به این حوزه ارائه مدل بافت‌محور ترجمه برای ماشین‌های ترجمه و همین‌طور استفاده از این مدل در استعاره‌های بکار رفته در ورزش‌های دیگر خصوصاً فوتبال نیز پیشنهاد داد.

ضمیمه

جدول ۲. اسامی گزارش مسابقه‌های کشتی انتخاب‌شده برای تحلیل در این پژوهش

ردیف	دسته وزنی (کیلوگرم)	نام ورزشکار ایران	نام ورزشکار حریف
۱	۵۷	رضا مؤمنی	زین ریچاردز (آمریکا)
۲	۶۱	ابراهیم الهی	ست گراس (آمریکا)
۳	۶۵	رحمان عموزاد	یانی دیاکومیهالیس (آمریکا)
۴	۷۰	امیر محمد یزدانی	الک پانتالو (آمریکا)
۵	۷۴	صادق فیروزپور	جیسون مولف (آمریکا)
۶	۷۹	علی سوادکوهی	جردن باروز (آمریکا)
۷	۸۶	علی‌رضا کریمی	زاهید والنسیا (آمریکا)
۸	۹۲	امیرحسین فیروزپور	ناتان جکسون (آمریکا)
۹	۹۷	کامران قاسمپور	کایل اسنایدر (آمریکا)
۱۰	۱۲۵	امیررضا معصومی	هایدن زیلمر (آمریکا)
۱۱	۶۵	رحمان عموزاد	تایبر بک ژوماشیک (منتخب جهان)
۱۲	۷۰	امیر محمد یزدانی	ارتازار آکمتالیف (منتخب جهان)
۱۳	۷۹	محمد نخودی	ارسلان بوداژاپف (منتخب جهان)
۱۴	۸۶	علی‌رضا کریمی	عظمت دولتبیگوف (منتخب جهان)
۱۵	۹۲	امیرحسین فیروزپور	عثمان نورماگمدوف (منتخب جهان)

نام ورزشکار ایران	دسته وزنی (کیلوگرم)	نام ورزشکار حریف	ردیف
امیرعلی آذرپیرا	۹۷	بیتیاربک تساکولوف (منتخب جهان)	۱۶
امیررضا معصومی	۱۲۵	الکساندر خوتسیانیوسکی (منتخب جهان)	۱۷
محمدرضا باقری	۶۵	آنراکو (ژاپن)	۱۸
علی سوادکوهی	۷۹	یاماساکی (ژاپن)	۱۹
امیررضا معصومی	۱۲۵	نینومیا (ژاپن)	۲۰

کتاب‌نامه

امیری، ا. (۱۴۰۲). ترجمه متون ادبی: بررسی رابطه متقابل زبان و فرهنگ عامه در حوزه آموزش ترجمه. *مطالعات زبان و ترجمه*، ۵۶(۲)، ۳۳-۶۹.

<https://doi.org/10.22067/lts.2022.77917.1145>

باوندپور، ز.، و بامشادی، پ. (۱۳۹۹). آوردگاه فوتبال در تسخیر استعاره‌ها: قلمروهای مبدأ استعاری در گفت‌وگو رسانه‌ای فوتبال. *زبان‌شناسی اجتماعی*، ۳(۴)، ۲۵-۳۸.

<https://doi.org/10.30473/il.2020.50415.1337>

پیشنندی، ش.، خاقانی‌زاده، م.، و عبادی، ع. (۱۳۸۸). مروری بر فرایند ترجمه و تطابق فرهنگی پرسش-نامه‌ها. *راهبردهای آموزش*، ۲(۳)، ۱۱۷-۱۲۰.

حسامی، ن.، و مدرس‌خیابانی، ش. (۱۳۹۲). بررسی زبان‌شناختی گونه‌های حذف در گزارش‌های فوتبال سیما. *جستارهای زبانی*، ۴(۳)، ۱۵-۱.

خسروی، ز.، افخمی، ب.، حاجی‌زاده، ک.، و برغمندی، م. (۱۴۰۰). کشتی و کهن‌الگوی قهرمان. *فرهنگ و ادبیات عامه*، ۹(۳۷)، ۱۶۵-۱۹۴.

<https://doi.org/20.1001.1.23454466.1400.9.37.6.0>

سجادی، ن.؛ صفری، ح.؛ ساعت‌چیان، و؛ رسولی، م. (۱۳۹۲). اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر موفقیت کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۰ گوانجو. *پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی*، ۳، ۱-۱۴.

سجادی، ب.، و رستمی، ن. (۱۳۹۳). اشعار تی. اس. الیوت در زبان فارسی: بررسی موردی ترجمه استعاره‌ها در «سرزمین بی‌حاصل». *مطالعات زبان و ترجمه*، ۴۷(۱)، ۲۰-۳۶.

<https://doi.org/10.22067/lts.v47i1.42875>

- شقاقی، و.، و رئیس، ح. (۱۴۰۰). نام‌های اماکن ورزشی در جمهوری اسلامی ایران و مقایسه آن با پیش از انقلاب: رویکردی گفتمان-بنیاد. پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی، ۱۱(۲۱)، ۲۳-۳۵.
<https://doi.org/10.22084/rjhl.2021.23933.2127>
- طهماسبی بیرگانی، ص. (۱۳۹۳). بررسی میزان و شیوه‌ی کاربرد استعاره‌ی مفهومی در متون ورزشی و آشنیزی از منظر زبان‌شناسی شناختی. (پایان‌نامه منتشر نشده کارشناسی ارشد). دانشگاه سمنان.
- طهماسبیان، ن. (۱۳۸۶). تحلیل محتوای قصه‌ها و داستان‌های کودکان گروه‌های سنی ب و ج سال‌های ۱۳۸۰-۸۴ از نظر تأثیر آنها بر درمان اضطراب و افسردگی دوران کودکی. (پایان‌نامه منتشر نشده کارشناسی ارشد). دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران.
- طوسی نصرآبادی، م.، و روشن، ب. (۱۳۹۵). استعاره در عناوین خبری روزنامه‌های ورزشی ایران: بررسی موردی استعاره فوتبال. پژوهش‌های زبان‌شناسی، ۸(۲)، ۴۸-۳۷.
<https://doi.org/10.22108/jrl.2017.21688>
- عاشقی، ب. (۱۳۹۷). پیش به سوی آمادگی جسمانی. انتشارات نسل نو اندیش.
- عزتی، ا. (۱۴۰۱). طراحی مدل مفهومی ترجمه ماشینی بافت آگاه، رهیافتی به ترجمه بافت بنیان. مطالعات ترجمه، ۲۰(۷۹)، ۲۴-۴۶.
<https://doi.org/20.1001.1.17350212.1401.20.3.2.5>
- عزتی، ا.، و عاشقی، ب. (۱۳۹۸). بررسی نمونه‌هایی از خبرهای ورزشی شبکه ورزش بر اساس نظریه دولی و لوینسون (۲۰۰۱). رسانه، ۳۰(۲)، ۱۰۷-۱۲۵.
<https://doi.org/20.1001.1.10227180.1398.30.2.6.5>
- عزتی، ا.، و عاشقی، ب. (۱۴۰۲). بررسی میزان کاربرد استعاره‌های مفهومی در مجریان برنامه‌های ورزشی سیما. رسانه، ۳۴(۲)، ۱-۲۵.
<https://doi.org/10.22034/bmsp.2022.335659.1710>
- عزتی، ا.، و مهربابی، ز. (۱۳۹۶). بررسی تحلیلی گفتگوهای زنده برنامه ورزشی بر اساس نظریه پیوستگی دولی و لوینسون (۲۰۰۱). مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، ۵(۱)، ۳۷-۴۹.
- فرجی، ر.، و پورسلطانی، ح. (۱۳۹۰). ارزیابی عملکرد اداره کل تربیت‌بدنی استان‌های ایران بر اساس مدل EFQM. مطالعات مدیریت ورزشی، ۹(۱)، ۱۷۵-۱۹۸.
- قاسمی، ح.، تجاری، ف.، و کشکر، س. (۱۳۹۷). فعالیت‌های رسانه‌ای در ورزش (ویراست دوم). بامداد کتاب.

کریمی فیروزجایی، ع.، و عراقی یزدان‌پرست، پ. (۱۳۹۷). بررسی تیتراهای خبری شهرآوردهای پرسپولیس و استقلال از دیدگاه تحلیل گفتمان انتقادی. *مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی*، ۵(۳)، ۲۷-۳۸.

<https://doi.org/20.1001.1.23455578.1397.5.3.2.4>

مظلومی، ر. (۱۳۸۷). *بازنگری بر فلسفه، اصول و مبانی تربیت‌بدنی*. انتشارات شمال پایدار. مولایی، م.، صراحی، م.، و رستم‌پور، م. (۱۳۹۹). استعاره‌های عمدی در متون خبری فارسی. *زیاتشناسی و گویش‌های خراسان*، ۱۲(۴)، ۱۵۳-۱۷۵.

<https://doi.org/10.22067/JLKD.2021.68453.1009>

نیکویخت، م. (۱۳۸۰). *تربیت‌بدنی در آینه فرهنگ و ادبیات ایران*. انتشارات جهاد دانشگاهی.

Al-Azzawi, K. M. B., & Nasser, L. A. (2022). Context impact in translating sport idiomatic expressions from English into Arabic with regard to type of game. *Adab AL Rafidayn*, 52(88), 1-24. <https://doi.org/10.33899/radab.2022.173022>

Alzawaydeh, R., & Alghazo, S. (2018). Metaphors in football news headlines in English and Arabic. *International Journal of Linguistics*, 10(6), 116-133.

Andrusiak, Y. (2023). *Phraseological units in Ukrainian translation of English sports media discourse* (Unpublished doctoral dissertation). Kyiv National Linguistic University.

Ashengo, Y. A., Aga, R. T., & Abebe, S. L. (2021). Context based machine translation with recurrent neural network for English–Amharic translation. *Machine Translation*, 35(1), 19-36. <https://doi.org/10.1007/s10590-021-09262-4>

Chomsky, N. (1965). *Aspects of the theory of syntax*. M.I.T. Press.

Ebrahimi, M. A. (2020). Cultural value of translation of proverbs and synopsis. *Journal of Research and Knowledge Spreading*, 1(1), 84-99. <https://doi.org/10.20952/jrks1111484>

Ezzati, E. (2022). Tarrāhi-ye model-e mafhoomi-ye tarjome-ye māshinei bafte agahi, rahyāfti be tarjome-ye bafte bonyān [Developing a conceptual model of context-aware machine translation: An approach derived from context-based translation]. *Translation Studies*, 20(79), 24-46.

<https://doi.org/20.1001.1.17350212.1401.20.3.2.5>

Ezzati, E., & Asheghi, B. (2017). Barresi-ye namūne-hāyi az khabar-hāye vorzishi-ye shabake-ye vorzesh bar āsās-e nazariye-ye Dowley and Levinson [Examining a number of sport news based of Dowley and Levinson's theory]. *Media*, 34(2), 1-25. <https://doi.org/20.1001.1.10227180.1398.30.2.6>

Ezzati, E., & Asheghi, B. (2023). Barresi mizān-e karborde esterārehā-ye mafhoomi dar mojariyān-e barnāme-hā-ye varzeshi-ye simā [Examining the extent of use of conceptual metaphors in TV sports program presenters]. *Media*, 1-25. <https://doi.org/10.22034/bmsp.2022.335659.1710>

- Ghasemi, H., Tojari, F., & Kashkar, S. (2017). *Faāliyyāt-e rasānei dar varzesh* [Media activities in sports] (2nd ed.). Badam Ketab.
- Group, P. (2007). MIP: A method for identifying metaphorically used words in discourse. *Metaphor and Symbol*, 22(1), 1-39. <https://doi.org/10.1080/10926480709336752>
- Gulam, A. (2016). Role of mass media in sports communication. *International Journal of Advanced Educational Research*, 5(1), 51-53.
- Hoey, P. J., & McGowan, L. (2023). *Don Davies & Hugh McIlvanney: Literary football reporters who elevated British sports journalism*. Edward Arnold Publishers Ltd.
- Holliday, M. A. K., & Matthiessen, C. (2004). *An introduction to functional grammar* (3rd ed.). Edward Arnold Publishers Ltd.
- Imami, T. R., & Mu'in, F. (2021). Linguistic and cultural problems in translation. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 587, 178-186. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.211021.024>
- Kelly, J. (2023). A critical discourse analysis of military-related remembrance rhetoric in UK sport: Communicating consent for British militarism. *Communication & Sport*, 11(1), 192-212. <https://doi.org/10.1177/2167479520971776>
- Khosravi, Z., Afkhami, B., Hajizadeh, K., & Baraghmadi, M. (2021). Koshti va kohan olgouye ghahramāni [Wrestling and the Heroic Archetype]. *Culture and Popular Literature*, 9(37), 165-194. <https://doi.org/20.1001.1.23454466.1400.9.37.6.0>
- Krisnawati, E. (2014). Metaphors in Indonesian soccer news. *Theory and Practice in Language Studies*, 4(1), 24-29.
- Ličen, S., Frandsen, K., Horky, T., Onwumechili, C., & Wei, W. (2022). Rediscovering mediatization of sport. *Communication & Sport*, 10(5), 795-810.
- Nugroho, A. B. (2016). Meaning and translation. *JEE, Journal of English and Education*, 1(2), 98-121.
- Odok, E., & Osaji, N. (2016). The role of the media in contemporary sports development in Nigeria. *Multi-Disciplinary Journal of Research and Development Perspective*, 5(1), 69-74.
- Pranowo, P. (2020). The role of context in the interperetation of pragmatic meaning. *Retorika Jurnal Bahasa, Sastra, dan Pengajarannya*, 13(2), 18-32. <https://doi.org/10.26858/retorika.v13i2.12666>
- Premasari, A. A., & Widodo, P. (2021). Translation strategies of idiomatic expressions in The novel *Edensor*. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*, 4(2), 64-69. <https://doi.org/10.32996/ijllt.2021.4.2.9>
- Sajjadi, B., & Rostami, N. (2013). Ash'ar-e T.S. Eliot dar zabān-e Fārsi: Barresi-ye mowredi-ye tarjome-ye est'āra-hā dar "Sarzamin-e bi-hāṣel" [Poems of T. S. Eliot in Persian language: A case study of the translation of metaphors in "Barren Land"]. *Language and Translation Studies*, 47(1), 20-36.
- Scelles, N., Dermit-Richard, N., & Haynes, R. (2020). What drives sports TV rights? A comparative analysis of their evolution in English and French men's football

- first divisions, 1980–2020. *Soccer & Society*, 21(5), 491-509. <https://doi.org/10.1080/14660970.2019.1681406>
- Tahmasian, N. (2007). *Tahlil-e mohtavay-e ghesse-ha va dastan-ha-ye koodakan-e goruh-ha-ye senni-ye B va J sal-e ei 1380 ta 1384 az nazar-e tasir-e anha bar darman-e eztabarab va afsordegi-ye doran-e koodaki* [Analysis of the content of stories and stories of children of age groups B and C in 1380-84 in terms of their effect on the treatment of childhood anxiety and depression] (Unpublished master's thesis). Islamic Azad University, Science and Research Branch.
- Thompson, A. (2017). Beyond conventional limits: Intangible heritage values and sustainability through sport. In M. Theres, A. F. Bandarin, and A. P., Roders, *Perception of sustainability in heritage studies* (pp., 133-144). Springer.
- Tursunovich, R. I. (2022). Linguistic and cultural aspects of literary translation and translation skills. *British Journal of Global Ecology and Sustainable Development*, 10, 168-173.
- Valdeón, R. A. (2023). On the cross-disciplinary conundrum: The conceptualization of translation in translation and journalism studies. *Translation Studies*, 16(2), 1-17. <https://doi.org/10.1080/14781700.2022.2162573>

درباره نویسندگان

ابراهیم عزتی لارسری استادیار بخش زبان‌شناسی و زبان‌های خارجه دانشگاه پیام‌نور ایران است و پژوهش‌های ایشان در حیطه زبان‌شناسی کاربردی و ارتباطات کلامی و غیرکلامی، مترجمی زبان و جامعه‌شناسی زبان است.

حمید قاسمی دانشیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه پیام‌نور ایران بوده و پژوهش‌های مورد علاقه ایشان در حیطه رسانه‌های ورزشی، ارتباطات، نقد کتاب، جامعه‌شناسی ورزشی، همچنین مدیریت ورزشی است.

بهنام عاشقی دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان است و پژوهش‌های ایشان در زمینه زبان‌شناسی در رسانه‌های ورزشی، ورزش همگانی و مدیریت استراتژیک و همچنین نقد کتاب است.